

Assuring the Quality of Education – Present Priority in Training Asigurarea calității educației – prioritate actuală în formarea formatorilor

LILIANA STAN
Universitatea "A.I.Cuza" – Iași
Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

Abstract

A constantly and very substantially challenge from direction of the existing society values in a certain historical moment actions on adult's education. From these, some are recognized as being more important or having a special significance. Axiological options development of the human beings, and also of the human society as completely, is assimilated theoretical and practical assimilated to an unavoidable historical and cultural fact; therefore concurred standing values between preferences of social actors generate an inexorable re-location of functionality and adjustment of social-human activities devices. Through this study, we propose to advance some observations referring to "quality", especially on training system from Romanian practical experience resumed into content of Law no. 87/13.04.2006 for approval of Governmental Ordinance no.7/ 12.07.2005 regarding ensure of education quality.

O provocare constantă deosebit de consistentă acționează asupra educației adulților din direcția valorilor existente în societate la un moment istoric anumit. Dintre acestea, unele sunt recunoscute ca fiind mai importante sau ca având semnificație specială. Evoluția opțiunilor axiologice ale indivizilor, ca și ale societății umane ca întreg, este asimilată teoretic și experiențial unui inevitabil fapt cultural-istoric, astfel încât valorile poziționate conjunctural între preferințele actanților sociali generează o implacabilă reșezare a mecanismelor funcționării și reglării activităților socio-umane.

În ultimele decenii, în jurul valorii "calitate", un ansamblu de elemente inedite a dobândit și dobândește în continuare contururi din ce în ce mai pregnante. Indiferent de sistemul de referință cu care componentele structurii amintite sunt asociate (persoană sau grup, instituție sau organizație, proces/ activitate sau produs etc.), specialiștii anumitor domenii ca și nespecialiștii, diletanții fac referiri tot mai frecvente la calitate, dar și la performanță, randament, eficiență, eficacitate, competență ș.a.m.d. De asemenea, se vorbește despre succes sau reușită, termen ce pare că le sugerează pe toate cele deja menționate. Elementele ansamblului axiologic evidențiat implică o complementaritate receptată cu prioritate în manieră implicită. Există, însă, numeroase tentative explicative ce demonstrează consubstanțialitatea lor parțială (cu/ în grade imposibil de precizat) și, concomitent, filiația semantică a noțiunilor vehiculate.

În studiul prezent, ne propunem să avansăm unele observații referitoare la "calitate", în special la calitatea sistemului activităților de formare, prin prisma experienței românești sintetizate în conținutul *Legii 87 din 13 aprilie 2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului, numărul 7 din 12 iulie 2005, privind asigurarea calității educației*.¹

Calitatea – valoare de interes în practica și teoria socio - umană

Din perspectiva experienței cotidiene, prioritar accesibilă analistului, interesul pentru calitate poate fi identificat pentru prima dată la nivelul vieții economice a țărilor dezvoltate, mai exact, în cadrul industriei manufacturiere. Treptat, el se extinde în serviciile pentru aprovizionare și în activitățile din sectorul public, ajungând să fie probat în orice afacere derulată de o echipă ce urmărește creșterea profitului. Pe fondul penuriei de materii prime, în contextul creșterii exigențelor consumatorilor legate de obiectele folosite de ei, dar nu mai puțin și ca urmare a interesului producătorilor înșiși de a-și mări cât mai mult beneficiile, lumea afacerilor descoperă că principala sursă de câștig este indicată de concentrarea asupra calității, mai precis, de creșterea calității bunurilor și serviciilor prestate (pentru client). Deoarece problemele pe care le antrenează această valoare "*domină gândirea și preocupările (...) tuturor marilor patroni din lume*" – susțin S. Murgatroyd și C. Morgan citându-l pe J. Barker (1993, p. VI) – analiștii decretează existența unei "*epidemii de calitate*".

Deosebit de relevantă pentru evidențierea importanței acordate aspectului delimitat este și funcționarea diverselor structuri instituționale care supraveghează respectarea parametrilor de calitate pentru produse și pentru servicii la nivel regional / local, central / național și la nivel internațional. În România, de exemplu, există organisme guvernamentale și non-guvernamentale (de tipul agențiilor, asociațiilor, consiliilor, oficiilor, fundațiilor, federațiilor, institutelor etc.) cu acțiune convergentă în sensul intereselor legate de protecția consumatorului.² În plan internațional, ființează numeroase organizații

¹ Emisă de Parlamentul României, legea a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 334 din 13 aprilie 2006. Ea aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 642 din 20 iulie 2005. În textul legii, conținutul Ordonanței a fost supus unor modificări și completări care nu schimbă, însă, esența prevederilor inițiale. Totuși, ele nuanțează anumite aspecte.

² Organul de specialitate al administrației publice centrale este reprezentat de *Autoritatea Națională Pentru Protecția Consumatorilor (ANPPC)*, instanță care își asumă explicit în domeniu rolul de a coordona și realiza strategia și politica guvernului. Între structurile neguvernamentale regăsim *Asociația pentru Protecția Consumatorului din România (APPCR)*, recunoscută ca structură de utilitate publică prin Hotărâre de Guvern (nr. 1106 / 2005), *Asociația Națională pentru Protecția Consumatorului și Promovarea Produselor și Serviciilor din România* (ce dispune și de Centre de Informare și Consultanță ale Consumatorului în toate județele), *Asociația Română pentru Combaterea Contrafacerilor*, *Autoritatea Pentru Protecția Consumatorilor din România*, *Institutul Român pentru Educație și Calitate Europeană*, *Fundația Acțiunea Civică* ș.a.

recunoscute pentru implicarea constantă și dinamică în activitățile de genul acelor la care ne referim³ și se inițiază o gamă largă de activități (multe dintre ele destinate spațiului european)⁴ care denotă interesul pentru protecția consumatorului, ca și subordonarea demersului respectiv intențiilor de afirmare a spiritului civic caracterizat de responsabilitate și activism.

Abordările teoretice din câmpul științelor socio-umane, la rândul lor, începând cu a doua jumătate a secolului al XX-lea (în special deceniul al VII-lea), uzează de coduri comprehensive extrem de variate și complexe și impun tema calității, inclusiv în ipostaza cuprinzătoare a “calității vieții”.⁵ În anii de după 1990, se consemnează amplificarea fără precedent a preocupărilor în care ne circumscriem, fapt reflectat prompt în dezbaterile din mass-media (întreținute fervent în egală măsură de către teoreticieni, ca și de către practicieni) și, concomitent, facilitat, stimulat de acestea.

Astfel, *sociologia generală* și unele ramuri ale ei întemeiază funcționarea unor instituții cu destinație specială pentru studierea calității vieții⁶, după cum, pe direcția unei *sociologii a valorilor*, *sociologia competenței* pune în evidență relația dintre producerea calității și competență, în general sau/ și competență profesională, în particular. Deși sunt voci care exprimă rezerve față de instituirea unei teorii sociologice destinate investigării problematicei la care ne raportăm, *sociologia calității vieții* este prezentă distinct în intervențiile comprehensive ale domeniului.

Semnificativă se dovedește și situația *asistenței sociale* care precizează cu acribie indicatorii, criteriile și principiile eficienței și calității îngrijirii (Phillips, C., Palfrey, C., Thomas, P., 1993).

De asemenea, pentru contextul societății post-industriale și al modului său de producție, *științele economice* redimensionează variabilele corelative eficiență, eficacitate, randament, standarde, productivitate și, desigur, însăși variabila calitate, receptată în varianta “calității totale” (*Total Quality*).

Teoria socio-economică “*Managementul calității totale*” (*Total Quality Management*) constituie “argumentul-forț” în demonstrarea importanței de care se bucură tema prezentă, cu atât mai mult cu cât în perimetrul ei ideatic se originează aplicațiile pentru diferite tipuri de manifestări acționale socio-umane, inclusiv cele care privesc educația.

Dovedirea deschiderii investigative pe care o suscită ansamblul valoric enunțat se realizează și prin prisma unei categorii mai deosebite de lucrări. Este vorba despre cărți care se revendică sau aspiră să fie apreciate drept “ghiduri” sau “rețete” adresate marelui public, încurajat să ajungă la calitate prin eficiență, prin randament sau, în viziunea lui Roger Dawson, prin “*randament eficient*”. Viața oamenilor poate fi “ușor de trăit”, poate procura satisfacții, realizări nenumărate, finalmente, poate deveni “de calitate” – apreciază autorul de mai sus – dacă se vor cunoaște / însuși / adopta / aplica *cele 13 Secrete ale Randamentului Eficient* (R. Dawson, 2002, p. 7). Se observă forțarea relației dintre termenii folosiți, dar sintagmei rezultate nu i se poate nega cu desăvârșire relevanța sau sensul.

O ultimă evidențiere argumentativă pentru chestiunea interesului suscitată de universul axiologic al calității o oferă literatura care abordează transdisciplinar *problematicele reușitei sau a succesului*. Succesul constituie o sinteză pentru toate celelalte valori puse în discuție, iar termenul corespunzător reprezintă un sinonim pentru cel de “calitate”. Autorii care tratează subiectul au în vedere cele mai diferite întrupări ale variabilei în cauză: succesul vieții, succesul profesional, personal, de grup, al organizațiilor, al instituțiilor etc. sau succesul ca eficiență, ca randament, ca fericire, ca realizare personală, ca prosperitate materială sau/ și spirituală etc.

Așadar, față de tema calității, în general, s-a reacționat cu promptitudine exemplară atât la nivel comprehensiv-epistemic, cât și în plan acțional propriu-zis, până la nivel legislativ, fapt care solicită o minimală justificare. Astfel, apreciem că “subordonarea” interesului teoretic și practic pentru orizontul ideatic al valorilor concentrate în jurul variabilei “calitate” este relativ facil de explicat; mai precis, apelăm la ideea că viața în societatea de tip consumarist solicită accesul la o varietate foarte mare de produse și servicii, iar omul modern își ia măsuri de protecție personală exprimând constant anumite exigențe. Pierre Rossano, Philippe Vanroose și Christian Follin (1993, pp. 10-12) sintetizează în acest sens două cerințe imperative: exigența garantării calității dorite și exigența rentabilității investiției efectuate, ambele plasate în contextul

³ Putem exemplifica cu câteva instanțe internaționale: *Consumers International*, *International and European Centre of Study and Policy for Consumers Law* (CDC, cu centrul la Louvain-la-Neuve, Belgia, pe lângă Universitatea Catolică), *Balkan Consumer Centre* (cu sediul în Tesalonic, Grecia), *European Safety Authority* (EFSA, din Parma, Italia) etc.

⁴ Particularizăm cu câteva inițiative de dată recentă: în noiembrie 2004 a avut loc în Tesalonic (Grecia) Conferința Internațională cu tema *Enforcement of Consumer Protection*, iar în mai 2006 s-a desfășurat la Viena (Austria) Conferința de nivel european cu subiectul *European Charter of Active Citizenship – A common ground for European Civic Activism*. Adăugăm, de asemenea, faptul că începând cu 1999 se sărbătorește la fiecare 15 martie *Ziua Europeană a Consumatorului (European Consumer Day)*.

⁵ Oprindu-ne la perimetrul științific românesc de dinainte de 1989, putem evidenția intervenții nu doar numeroase, dar și semnificative. Psiho-sociologii (C. Zamfir, S. Chelcea, L. Vlăsceanu, E. Zamfir, A. Teodorescu, I. Rebedeu, P. Pânzaru, P. Apostol ș.a.) valorifică în mod creativ achizițiile tematice europene sau americane (F. Andrews, S. Withey -1976, R. Bauer, B. Jouvenal ș.a.), chiar dacă într-un context socio-politic diferit față de referențialul reflectat de/ în literatura străină respectivă, economiștii (Gh. Badrus, E. Dobrescu, M. Mănescu, I. Totu, G. Vâlceanu ș.a.) și filosofilor (I. Tudosescu, N. Lotreanu, M. Drăgănescu) urmează același itinerar tematic, iar unii dintre ei sugerează posibilitatea abordării subiectului în cheie interpretativă pedagogică (I. Dorofte, N. Radu). În acest sens, de pildă, I. Dorofte pune în discuție într-un studiu publicat în 1982 chestiunea necesității *pedagogiei consumatorului* în contextul afirmării expansive a marketingului (I. Dorofte, 1982).

⁶ În România, de exemplu, începând cu 1990, sub egida Academiei Române și a Institutului Național de Cercetări Economice, ființează *Institutul de Cercetare a Calității Vieții*.

societății de tip democratic.

Calitatea educației în legislația românească

În unele părți ale lumii (iar în ultimii ani și în România), invocarea calității se face și în legătură cu activitatea educativă, intenția declarată a celor care o operează fiind aceea de a influența benefic tipul de manifestare în cauză (Murgatroyd, S., Morgan, C., 1993, p.VII). Valorificând și exprimând viziunea activităților-servicii, educația apare ca un serviciu public; în această situație, teoreticienii împreună cu practicienii educației se văd obligați, constrânși să caute semnele distincte ale calității identitare. Pentru sistemul educațional, specialiștii contextualizează selectiv accepțiile conceptelor delimitate de către economiști: calitate, calitate totală, managementul calității totale, îmbunătățirea calității, asigurarea calității, orientările în definirea calității (fie spre produs, fie spre proces, costuri sau beneficiari) etc. și în plus delimitează dimensiunile defintorii ale noului referențial: caracteristicile sistemelor de management al calității în educație, funcțiile managementului calității în educație, rolul evaluării în identificarea și asigurarea calității în educație etc.

Pentru societatea românească și pentru sistemul educativ național, promulgarea *Legii 87 din 2006 privind asigurarea calității educației* trebuie considerată în acest moment drept un fapt deosebit de important. Observațiile pe care dorim să le avansăm pe marginea conținutului ei solicită, însă, o prealabilă, chiar dacă succintă, prezentare.

Conținutul legii este structurat în 6 capitole, fiecare detaliind anumite aspecte de interes în cauză: capitolul I (articolele 1-6) – *dispoziții generale*; capitolul II (articolele 7-10) – *metodologia asigurării calității educației*; capitolul III (articolele 11-12) – *asigurarea internă a calității educației*; capitolul IV (articolele 13-28) – *evaluarea externă a calității educației*; capitolul V (articolele 29-35) – *acreditarea organizațiilor furnizoare de educație*; capitolul VI (articolele 36-40) – *dispoziții tranzitorii și finale*. Prin prevederile sale, legea își revendică rolul de cadru legislativ care va permite dezvoltarea unei culturi instituționale a calității educației și care va favoriza protecția beneficiarului de educație.

În rândurile care urmează ne vom centra pe primele 3 capitole, din considerentul principal că ele procură un material substanțial și provocări dintre cele mai spectaculoase pentru demersurile formării formatorilor. Celelalte capitole accentuează aspecte care privesc prioritar pe managerii instituțiilor de educație, ca și pe experții implicați în activitățile de acreditare instituțională / evaluare externă a calității educației; mai precis, în capitolele 4 și 5 sunt detaliate activitățile de înființare și cele propriu-zis evaluative ale celor două instituții propuse în cuprinsul legii să funcționeze în România începând cu anul școlar / universitar 2006-2007: *Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)* și *Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP)*.

În **capitolul I**, primul articol evidențiază faptul că documentul promulgat reglementează asigurarea calității educației, el fiind aplicabil organizațiilor furnizoare de servicii (de natura arătată) de pe teritoriul României. În ordinea firească a lucrurilor, mai departe (art. 2) se precizează structurile instituționale care se încadrează în categoria amintită, respectiv unitățile de învățământ, organizațiile non-guvernamentale sau societățile comerciale ce desfășoară activități ori programe legal autorizate de formare inițială și de pregătire continuă. După cum se poate constata pe baza studiului ansamblului ideilor cuprinse în lege, prevederile ei detaliază situația particulară a instituțiilor școlare de toate nivelurile, specializările / profilurile și formele de derulare a cursurilor. Din cuprinsul celui de-al doilea articol, merită atenție deosebită accepția acordată educației ca atare; ea “*se referă la programele și activitățile de formare academică sau profesională inițială și continuă*” (alin. a), iar – la rândul lor – programele de studii” *concretizează oferta educațională a unei organizații furnizoare de educație*” (alin. c). Aliniatele (d) și (e) specifică beneficiarii direcți ai educației (preșcolarii, elevii, studenții și persoanele adulte cuprinse într-o formă de pregătire), respectiv beneficiarii ei indirecti (angajatorii, angajații, familiile educabililor și, în sens larg, întreaga societate).

Începând cu articolul al treilea, Legea sintetizează alte aspecte esențiale ale fondului său. Se arată sensul atribuit în lege următoarelor sintagme: calitatea educației (alin. 1), evaluarea calității educației (alin. 2), asigurarea calității (alin. 3), controlul calității educației (alin. 4), îmbunătățirea calității (alin. 5) și se specifică raportul dintre asigurarea calității educației și acreditarea organizațiilor furnizoare de educație. Cu privire la ultimul aspect, trebuie reținut faptul că acreditarea constituie “parte” (art. 4, alin. 1) și “modalitate” (art. 4, alin. 2) de asigurare a calității educației. Acreditarea “*certifică respectarea standardelor pentru înființarea și funcționarea organizațiilor furnizoare de educație și a programelor lor de studii*”.

Redăm și accepțiile conferite de legiuitor sintagmelor enumerate (art. 3, aliniatele 1 - 5):

(1) *Calitatea educației* este ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.

(2) *Evaluarea calității educației* constă în examinarea multicriterială a măsurii în care o organizație furnizoare de educație și programele acesteia îndeplinesc standardele și standardele de referință. Atunci când evaluarea calității este efectuată de o agenție națională sau internațională specializată, aceasta ia forma evaluării externe.

(3) *Asigurarea calității educației* este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale de elaborare, planificare și implementare de programe de studiu, prin care se formează încrederea beneficiarilor că organizația furnizoare de educație îndeplinește standardele de calitate. Asigurarea calității exprimă capacitatea unei organizații furnizoare de a oferi programe de educație în conformitate cu standardele anunțate. Aceasta este astfel promovată încât să conducă la îmbunătățirea continuă a calității educației.

(4) *Controlul calității educației* în unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal presupune activități și tehnici cu caracter operațional, aplicate sistematic de o autoritate de inspecție desemnată pentru a verifica respectarea standardelor prestabilite.

(5) *Îmbunătățirea calității educației* presupune evaluare, analiză și acțiune corectivă continuă din partea organizației furnizoare de educație, bazată pe selectarea și adoptarea celor mai potrivite proceduri, precum și pe alegerea și aplicarea standardelor de referință.

Obiectivele principale (art. 6) vizate prin Legea 87 / 2006 au incidență atât pentru organizațiile furnizoare de educație, cât și pentru nivelul ansamblului sistemului educațional. Ele includ următoarele coordonate:

- Îmbunătățirea calității educației prin stabilirea și implementarea de mecanisme instituționale și procedurale de evaluare, asigurare, control și îmbunătățire a calității;
- Producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, public accesibile despre calitatea educației;
- Protecția beneficiarilor de educație;
- Crearea unei culturi a calității la nivelul organizațiilor furnizoare de educație;
- Fundamentarea politicilor și strategiilor sectoriale în domeniul educației.

Din prevederile **capitolului al II-lea**, rezultă unele aspecte ale metodologiei asigurării calității. Articolul 7 consemnează centrarea preponderentă a asigurării calității educației pe *rezultatele învățării* (adică pe cunoștințe, competențe, valori și atitudini obținute la finalizarea unui nivel de învățământ sau program de studiu), articolul 8 arată *procesele* prin care se asigură calitatea (planificarea și realizarea efectivă a rezultatelor așteptate ale învățării, monitorizarea lor, evaluarea internă și externă a rezultatelor, îmbunătățirea permanentă a efectelor studiului), articolul 9 explicitează conținutul unor componente ce intervin în evaluarea calității (criteriul, standardul, indicatorul de performanță, calificarea) iar ultimul articol al secțiunii detaliază *domeniile și criteriile* la care se referă asigurarea calității (capacitatea instituțională, eficacitatea educațională, managementul calității). Se distinge ideea că *managementul calității se configurează printr-un ansamblu de criterii*: strategiile și procedurile pentru asigurarea calității, procedurile privind inițierea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor și activităților desfășurate, procedurile obiective și transparente de evaluare a rezultatelor învățării, procedurile de evaluare periodică a calității corpului profesoral, accesibilitatea resurselor adecvate învățării, funcționarea structurilor de asigurare a calității educației, conform legii ș.a.

Capitolul al III-lea al Legii 87 din 2006 descrie strategia asigurării interne a calității educației, ceea ce înseamnă, de fapt, evidențierea manierei de abordare organizatorică a calității la nivelul organizațiilor furnizoare de educație. Direct responsabil de calitatea educației furnizate - specifică aliniatul (3), articolul 11 din lege - trebuie considerat conducătorul organizației, cel care poate cumula (pentru cazul în care nu delegă o altă persoană) și rolul de coordonator operativ al *Comisiei pentru evaluarea și asigurarea educației* în instituția respectivă (alin. 1, art. 11).

Atribuțiile acestei instanțe se referă la următoarele aspecte (art. 12):

- a) coordonează aplicarea procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității, aprobate de conducerea organizației furnizoare de educație, conform domeniilor și criteriilor prevăzute la art. 10;
- b) elaborează anual un raport de evaluare internă privind calitatea educației în organizația respectivă. Raportul este adus la cunoștință tuturor beneficiarilor prin afișare sau publicare;
- c) formulează propuneri de îmbunătățire a calității educației.

Considerații pedagogice pe marginea legii asigurării calității educației

Conținutul referit anterior în liniile sale esențiale dispune la o dezbatere largă și complexă; în limitele studiului prezent reținem doar câteva considerații cu conotații pedagogice.

Legea asigurării calității educației reprezintă în momentul de față nu numai un document actual, ci mai cu seamă un instrument legislativ de importanță deosebită. Dacă înaintea promulgării Legii, România se număra printre puținele țări europene ce nu dispuneau de un act juridic, în prezent ea a depășit situația vidului legislativ de factura celui la care ne referim. Odată cu emiterea legii, cadrele didactice (cel puțin) primesc confirmarea sensului pe care este firesc și necesar să se circumscrie eforturile legate de formare; sensul indicat se referă la asigurarea calității educației și la îmbunătățirea acesteia. Prin conținutul său, legea stimulează reafirmarea și conștientizarea ideii că din punct de vedere structural, ca și funcțional, educația trebuie să determine, să genereze întotdeauna calitate. De asemenea, actul legislativ atenționează asupra faptului că nu doar sensul axiologic al calității este cel ce trebuie să preocupe pe agenții educației, ci și sensul ei identitar. Cel de-al doilea este de dorit să-l integreze pe primul, în ideea că faptul de a face educație cuprinde în el însuși atingerea unor standarde și indicatori de performanță (concepți și plasați pe o traiectorie progresivă), iar nivelul minimal al lor trebuie stabilit de către fiecare organizație furnizoare de educație pentru beneficiarii ei direcți și indirecti. Pentru echipa pedagogică a unei instituții de învățământ, a asigura calitatea educației și a o îmbunătăți devine o activitate de conștientizare a misiunii specifice în context socio-economic și socio-cultural dat și de raționalizare / eficientizare a intervenției formative după repere rigurose determinate, clarificate. Aceasta cu atât mai mult cu cât cele din urmă se transformă în criterii de apreciere la nivelul evaluării interne a calității educației.

Considerăm că în perioada următoare, inițiatorii și executanții responsabili ai educației se vor plasa într-un *mecanism complex de acțiuni de formare continuă* pentru a realiza re-configurarea ideii de "calitate în educație", în general, de "calitate a învățământului", în particular, în context european. Din fericire, în legătură cu aspectele arătate (pentru nivelul preuniversitar și cel universitar al învățământului) există contribuții comprehensive semnificative atât în *literatura de specialitate românească*, cât și în cea străină.⁷ Relația directă

și determinativă dintre îmbunătățirea calității instruirii și formarea profesională devine extrem de convingătoare prin

---

⁷ În centrele universitare mari ale țării s-au publicat numeroase lucrări documentate și contextualizate mediului educațional autohton: S. Ungureanu, 2004; M. Petrescu, 2003; A. Olteanu, 2003; B. Rusu, 2002; P. Lisievici, 2002 și 1997; P. Nica, 2000. Mai exact, principalele titluri în problemă sunt: Ungureanu, S. 2004, *Introducere în managementul calității*, Editura Romprint, Brașov; Petrescu, M., 2003, *Elemente de managementul calității*, Editura Aura, Timișoara; Olteanu, A., 2003, *Managementul calității în învățământul superior*, Editura Alma Mater, Sibiu; Lisievici, P., 2002, *Evaluarea în învățământ. Teorie, practică, instrumente*, Editura Aramis, București; Lisievici, P., 1997, *Calitatea învățământului*, Editura Didactică și Pedagogică, București; Rusu, B., 2002, *Managementul calității totale*, Casa de Editură Venus, Iași; Nica, P., 2000, *Managementul calității și ierarhizarea universităților românești*, Editura Paideia, București.

raportare la conținutul stipulat în Legea analizată, ea însăși suport juridic pentru calitatea educației. De asemenea, în aspectele consemnate găsim confirmarea tendinței “*de a utiliza perfecționarea profesională într-o legătură tot mai strânsă cu deficiențele diagnosticate și cu prioritățile definite la nivelul politicii educaționale*”(P. Lisievici, 2002, p. 246). > Domeniul de conținut ce urmează în mod natural să fie abordat în activitățile de perfecționare profesională odată cu anul universitar / școlar 2006-2007 se conturează tocmai în câmpul ideatic al problematicii vizate prin Legea 87. Detalierea conținuturilor implicate de “calitate”, de “calitate a educației”, de “calitate a învățământului” și de “management al calității în educație / învățământ” evidențiază un câmp tematic de complexitate deosebită, plasat în perimetrul unor domenii teoretice interdisciplinare, dar centrate pe teoria curriculum-ului, pe teoria evaluării, ca și pe deontologia pedagogică. Referitor la ultima componentă, considerăm că personalul didactic va trebui antrenat în demersuri stimulative afirmării unui ethos pedagogic și / sau didactic adaptat provocărilor noi, inedite ale postmodernității, dar și componentelor originale pe care le incumbă afirmarea deontologiei pedagogice autentice. *Cultura calității* pe care o vizează Legea 87 nu se poate concepe în afara dimensiunii morale a exercitării rolurilor didactice. Deși, în legătură cu practicianul educației, această latură nu este invocată explicit în prevederile actului la care ne raportăm, prezența și relevanța ei trebuie înțelese de la sine.

Legiferarea interesului pentru calitate este oricând binevenită. Ea semnaleză practicianului atenția sporită pe care o are societatea - beneficiară a serviciilor educative - atât pentru valoarea rezultatelor obținute (cunoștințe, capacități, competențe etc), cât și pentru valoarea proceselor implicate, dar îi și promite acestuia că societatea însăși va fi mai sensibilă la condițiile în cadrul cărora se desfășoară propriu - zis educația deoarece ea este mai conștientă de criteriile și indicatorii pe care le presupune calitatea în context formativ.

Bibliografie

- Andrews, F., Withey, S. (1976), *Social Indicators of Well-Being. American s Perceptions of Life Quality*, Plenum Press, New York.
- Dawson, R. (2002), *Start spre eficiență*, Editura Curtea Veche, București.
- Dorofte, I. (1982), “De la marketingul expansiv la pedagogia consumatorului”, în: I. Rebedeu, C. Zamfir (coord.), *Modul de viață și calitatea vieții*, Editura Politică, București.
- Legea Nr. 87 din 13 aprilie 2006*, publicată în MO., Nr. 334 din 13 aprilie 2006.
- Lisievici, P. (2002), *Evaluarea în învățământ. Teorie, practică, instrumente*, Editura Aramis, București. Murgatroyd, S., Morgan, C. (1993), *Total Management and the School*, Open University Press.
- Phillips, C, Palfrey, C, Thomas, P. (1993), *Eficiența, economia și calitatea îngrijirii*, Editura Alternative, București.
- Rebedeu, I., Zamfir, C. (coord.) (1982), *Modul de viață și calitatea vieții*, Editura Politică, București. Rossano, P., Vanroose, P., Follin, C. (1993), *Guide pratique de l'évaluation à l'école*, Retz, Paris.